

Praha 4. prosince 2017

Čj. 4414/2017/GAČR/P

GA ČR – současnost a plány do budoucna

Grantová agentura České republiky je podle zákona 130/2002 Sb. organizační složkou státu a správcem rozpočtové kapitoly, jejímž hlavním cílem je účelová podpora základního výzkumu. V současné době hospodaří s účelovými a institucionálními prostředky státního rozpočtu ve výši 4,2 mld. Kč.

Předsednictvo GA ČR se snaží o zlepšení podmínek pro navrhovatele a řešitele grantových projektů; k tomu často využívá podnětů přicházejících od orgánů GA ČR a z vědecké komunity.

Pro podporu excelentního výzkumu připravuje GA ČR k vyhlášení v roce 2018 novou skupinu grantových projektů EXPRO (*Projekty excellence v základním výzkumu*). Cílem této skupiny grantových projektů je vytvořit zcela nové podmínky pro rozvoj excelentního výzkumu, zvýšit efektivitu alokace prostředků na základní výzkum a přitáhnout špičkové zahraniční odborníky, kteří by realizovali výzkum na mezinárodní úrovni v prostředí českých vědeckých institucí. V této skupině grantových projektů bude hodnocení průběhu řešení probíhat po 2,5 letech a po 6 letech (rok po skončení projektu) a oborové komise budou složeny výlučně ze zahraničních odborníků.

Pro mladé vědecké pracovníky GA ČR poskytuje podporu na *Juniorské granty*. V roce 2017 bude končit první skupina projektů (s počátkem v roce 2015) a po zhodnocení jejich průběhu předpokládá předsednictvo GA ČR některé změny podmínek; již nyní je v nové soutěži možnost neuvádět jmenovitě členy týmu již v návrhu projektu. Perspektivně se předpokládá prodloužení doby řešení projektu na 5 let a další koncepční změny. Tato opatření by měla podpořit hlavní myšlenku juniorských grantů – tj. vytvoření nezávislé skupiny. Úspěšní řešitelé juniorských projektů GA ČR se již od roku 2016 mohou ucházet o podporu v *Projektech na podporu mezinárodní spolupráce pro získávání ERC grantů*. Cílem této skupiny grantových projektů je napomoci mladým vědcům k nabytí zkušeností a zvýšení úspěšnosti při získávání finančních prostředků ze struktur Evropské unie a posílit excelenci v základním výzkumu v ČR.

Širší napojení GA ČR na mezinárodní vědeckou komunitu při formulaci strategických záměrů rozvoje mezinárodní spolupráce a přípravu koncepce nových skupin grantových projektů je nezbytnou podmínkou dalšího rozvoje GA ČR. K realizaci tohoto cíle navrhlo předsednictvo GA ČR změnu Statutu GA ČR, která umožní vytvoření mezinárodního poradního orgánu předsednictva GA ČR.

Předsednictvo usiluje také o rozšíření možnosti řešení mezinárodních projektů (která v současné době zahrnuje Jižní Koreu, Taiwan, Německo a Rakousko) o další země. V rámci iniciativy spolupráce ve středoevropském prostoru, které se zúčastňuje Rakousko, Polsko,

Švýcarsko, Maďarsko a Slovinsko, organizuje GA ČR setkání představitelů těchto grantových agentur 4. – 5. dubna 2018 v Praze.

Kromě toho, že se nyní projekty podávají v anglickém jazyce, získá i zadávací dokumentace svou anglickou verzi. Toto usnadní podávat projekty i vědcům, jejichž mateřštinou není čeština. Již nyní pracují v některých hodnoticích panelech GA zahraniční vědci (zaměstnaní v institucích ČR), takže jednání se vedou v těchto panelech v angličtině.

Častým požadavkem ze strany vědecké komunity byla možnost přenositelnosti grantu, resp. změna příjemce. Vzhledem k tomu, že možnost změny příjemce byla schválena vládou v rámci návrhu skupiny EXPRO, zavádí GA ČR od roku 2018 tuto možnost i do dalších skupin grantových projektů. GA ČR se rovněž snaží o snížení administrativní zátěže navrhovatelů a řešitelů projektů – pro soutěže s počátkem řešení v roce 2019 se zjednodušuje vykazování osobních nákladů, zvyšují se limity pro přesun prostředků mezi věcnými a osobními náklady, studenty a postdoktorandy nebude nutné uvádět v návrh projektu jmenovitě atd. V dalších letech (po vyhodnocení zkušeností z projektů EXPRO) GA ČR předpokládá omezení četnosti podávání dílčích zpráv i u standardních projektů.

Na druhé straně přicházejí ze strany vědecké komunity připomínky a požadavky na změny v Zadávací dokumentaci, které nelze z pohledu existující legislativy realizovat. Nelze např. volně převádět přidělené finanční prostředky z roku na rok, je nutné každým rokem podávat dílčí zprávu o hospodaření, je nutné uvádět v návrhu projektu odhad předpokládaného počtu a typu výsledků apod.

A nakonec existují i určité nepřesné názory o hodnotícím procesu v GA ČR, které se předsednictvo na všech úrovních snaží vyvracet. Např. není pravdou, že v případě hodnocení „nesplněno“ je řešitel trestán nemožností podat si po dobu 3 let nový projekt (tato podmínka není nikde explicitně uvedena), že je podmínkou, aby navrhovatel měl na projektu úvazek nejméně 30 procent (toto je pouze doporučená hodnota) ani že jsou návrhy projektů posuzovány jen formálně podle scientometrických parametrů navrhovatele. Předsednictvo GA ČR si uvědomuje úskalí použití h-indexu, jehož hodnota silně závisí na oboru, při hodnocení odborných kvalit navrhovatele v tomto směru působí na členy hodnoticích panelů. V projektech EXPRO plánuje GA ČR použít širokou paletu informací o dosavadních výsledcích a kvalitách navrhovatele, mezi něž patří např. mezinárodní aktivity navrhovatele (účast v zahraničních orgánech, edičních radách, prezentace zvaných přednášek na mezinárodních konferencích, práce na výchově a vedení studentů atd.)

Se srdečným pozdravem

RNDr. Alice Valkárová, DrSc.
předsedkyně GA ČR